

Особливості адміністративної відповідальності неповнолітніх

Івано-Франківськ
2013

Що таке адміністративна відповідальність?

Адміністративна відповідальність — це специфічне реагування держави на адміністративне правопорушення, що полягає в застосуванні уповноваженим органом або посадовою особою передбаченого законом стягнення до суб'єкта правопорушення.

Адміністративна відповідальність за правопорушення настає, якщо ці порушення за своїм характером не тягнуть за собою відповідно до закону кримінальної відповідальності.

Адміністративне правопорушення визнається вчиненим умисно, коли особа, яка його вчинила, усвідомлювала протиправний характер своєї дії чи бездіяльності, передбачала її шкідливі наслідки і бажала їх або свідомо допускала настання цих наслідків.

Вчиненим з необережності адміністративне правопорушення визнається тоді, коли особа, яка його вчинила, передбачила можливість настання шкідливих наслідків своєї дії чи бездіяльності, але легковажно розраховувала на їх відвернення або не передбачала можливості настання таких наслідків, хоч повинна була і могла їх передбачити.

З якого віку настає адміністративна відповідальність?

Відповідно до ст. 12 Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі — КУпАП) адміністративній відповідальності підлягають особи, які досягли на момент вчинення адміністративного правопорушення шістнадцятирічного віку.

Отже, адміністративній відповідальності підлягають й неповнолітні особи віком від 16 до 18 років.

Особливості відповідальності неповнолітнього

До осіб віком від шістнадцяти до вісімнадцяти років, що здійснили адміністративні правопорушення, застосовуються заходи впливу, передбачені статтею 24¹ КУпАП (які не є адміністративними стягненнями), а саме:

- 1) зобов'язання публічно або в іншій формі попросити вибачення у потерпілого;
- 2) попередження;
- 3) догана або сувора догана;
- 4) передача неповнолітнього під нагляд батькам або особам, які їх замінюють, чи під нагляд педагогічному або трудовому колективу за їх згодою, а також окремим громадянам на їх прохання.

При цьому, до неповнолітніх правопорушників можуть застосовуватись дані заходи впливу навіть тоді, коли ними вчинені правопорушення, за які законодавцем встановлена адміністративна відповідальність неповнолітніх на загальних підставах (окрім правопорушення, передбаченого ст. 185 КУпАП, - злісна непокоря законному розпорядженню або

вимозі працівника міліції, члена громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону, військовослужбовця).

У разі вчинення особами віком 16-18 років окремих адміністративних правопорушень вони підлягають адміністративній відповідальності на загальних підставах. Згідно КУпАП до таких правопорушень належать:

- незаконне виробництво, придбання, зберігання, перевезення, пересилання наркотичних засобів чи психотропних речовин без мети збуту в невеликих розмірах (ст. 44);

- дрібне викрадення чужого майна (ст. 51);

- порушення правил дорожнього руху (ст. 121—127, ч. 1, 2 і 3 ст. 130);

- пошкодження автомобільних доріг, вулиць, дорожніх споруд, залізничних переїздів і технічних засобів регулювання дорожнього руху, створення перешкод для руху та невжиття необхідних заходів щодо їх усунення (ст. 139);

- Порушення правил торгівлі пивом, алкогольними, слабоалкогольними напоями і тютюновими виробами (ч. 2 ст. 156);

- дрібне хуліганство (ст. 173);

- стрільба з вогнепальної, холодної металеві чи пневматичної зброї, пристроїв для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії в населених

пунктах і в не відведених для цього місцях або з порушенням встановленого порядку (ст. 174);

- злісна непокора законному розпорядженню або вимозі працівника міліції, члена громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону, військовослужбовця (ст. 185);

- порушення правил дозвільної системи щодо вогнепальної, холодної чи пневматичної зброї та бойових припасів (ст. 190-195).

До неповнолітньої особи не може бути застосовано адміністративний арешт (ст. 32 КУпАП).

Ще однією особливістю адміністративної відповідальності неповнолітніх є розгляд справ про адміністративні правопорушення неповнолітніх у районних, районних у містах, міських чи міськрайонних судах (ст. 221 КУпАП) і тільки за місцем фактичного проживання неповнолітньої особи.

Передбачений лише один випадок, коли адміністративна відповідальність, до якої притягається неповнолітній, несе не тільки виховний, а й майновий характер - якщо під час вчинення адміністративного правопорушення шкоду заподіяно неповнолітнім, який досяг шістнадцяти років і має самостійний заробіток, а сума шкоди не перевищує одного неоподаткованого мінімуму доходів громадян, суддя має право покласти на неповнолітнього відшкодування заподіяної шкоди або зобов'язати своєю працею усунути її.

Слід зазначити, що скоєння адміністративного проступку неповнолітнім є обставиною, що пом'якшує відповідальність (ст. 34 КпАП України). Пояснюється це тим, що

неповнолітні загалом не мають стійкої психіки, достатнього життєвого досвіду, не завжди усвідомлюють шкоду від заподіяного, легко піддаються впливу інших осіб, особливо старших за віком, що часто стають організаторами або підбурювачами правопорушень; враховується також, що неповнолітні легко піддаються виховному впливу і можуть виправитись без застосування до них жорстких заходів адміністративного стягнення.

У разі, якщо адміністративний проступок скоєно особою до 16 років під впливом дорослих, то відповідальність (здебільшого - штраф) несуть дорослі.

Відповідальність батьків за правопорушення дітей

Вчинення неповнолітніми віком від чотирнадцяти до шістнадцяти років правопорушення, відповідальність за яке передбачено КУпАП тягне за собою накладення штрафу на батьків або осіб, які їх замінюють, від трьох до п'яти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.